happiness

SPECIAL ISSUE 2025

THE BEAUTY *of* THAI FRAGRANT PLANTS

THE BEAUTY OF THAI FRAGRANT PLANTS

พรรณไม้มงคลไทย ความงามจรุงจิต กลิ่นหอมจรุงใจ

ทุกครั้งเมื่อมีโอกาสพิเศษหรือเทศกาลเฉลิมฉลอง สิ่งแรกที่เรานึกถึงเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความสุขมักเป็น "ดอกไม้" เรื่องราวของดอกไม้นั้นหยิบมากล่าวถึงได้อย่างไม่รู้จบ โดยเฉพาะดอกไม้พรรณไม้ของไทยยิ่งมีเรื่องราวน่าสนใจมากมาย ทั้งความหลากหลายของรูปทรง สีสัน และกลิ่น ซึ่งล้วนเป็นที่ติดตาต้องใจแก่ผู้ได้สัมผัส เสน่ห์ความงามของดอกไม้ไทยนั้นจับใจกวีในทุกยุคสมัย วรรณคดีไทยจึงมักปรากฏบทชมบุปผาหรือเปรียบความงามของดอกไม้กับอิสตรี ที่พรรณนาโวหารของผู้ประพันธ์ทำให้เรานึกภาพตามได้อย่างชัดเจน

นอกจากเรื่องความงามแล้ว การปลูกพรรรณไม้ต่าง ๆ ไว้ในบ้านยังถือเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของคนโบราณ ซึ่งมีวิธีคัดเลือกไม้ดอกที่มีกลิ่นหอมมาสร้างบรรยากาศและช่วยในการบำบัดผ่อนคลาย ดังนั้นตำแหน่งหรือทิศที่จะปลูกไม้ดอกหอมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องศึกษา เนื่องจากแต่ละชนิดจะออกดอกและส่งกลิ่นในช่วงวันหรือเดือนต่างกันไป หากทำถูกต้องก็จะได้รื่นรมย์กับกลิ่นหอมของดอกไม้สลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปตลอดวันตลอดปี และข้อนี้ยังเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องทิศปลูกที่เหมาะสมหรือพรรณไม้ที่เป็นมงคล เพื่อเสริมโชคลาภสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้อยู่อาศัยอีกด้วย

ไม่เพียงความงามที่ชื่นตาและกลิ่นหอมที่ชื่นใจ ดอกไม้ไทยแทบทุกชนิดยังมีสรรพคุณมากมาย อย่างเช่น กรรณิการ์ กระดังงา มะลิ ปีบ ฯลฯ ทั้งต้น ใบ ราก และดอกของพรรณไม้เหล่านี้ คนสมัยก่อนรู้จักนำมาเข้าเครื่องยา ทำเป็นยาสมุนไพรใช้แก้โรคต่าง ๆ ตามภูมิปัญญาแพทย์โบราณนานมาแล้ว และหลายชนิดก็มีงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันรับรองว่ามีสรรพคุณในการรักษาโรคได้ดีจริง ทำให้เรายิ่งเห็นถึงคุณค่าของดอกไม้ไทยมากขึ้นอีกหลายเท่า

ทั้งหมดที่กล่าวมาคือเรื่องราวของดอกไม้ไทยที่เราตั้งใจนำมามอบเป็นของขวัญเพื่ออำนวยพรแด่ผู้อ่านในปีใหม่พุทธศักราช 2568 นี้ ขอให้ทุกท่านมีความสุขกายสุขใจตลอดปี ด้วยความปรารถนาดีจากทีมงาน พีทีที ดีเบนเจอร์คลับ

กรรณิการ์

กรรณิการ์ก้านสีแสด
คิดผ้าแสดติดขลิบนาง
เห็นเนื้อเรื่อโรงราง
ห่มสองบ่าอ่าโนเน

นิราศธารโศก–เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร (เจ้าฟ้ากุ้ง)

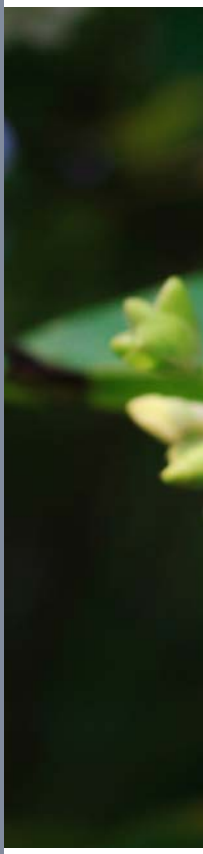

กรรณิการ์ เป็นไม้พุ่มกึ่งไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ออกดอกเป็นช่อ แต่ละช่อมี 3-7 ดอก กลีบดอกสีขาว หลอดดอกเป็นสีส้มเข้ม จะบานเวลากลางคืนและส่งกลิ่นหอมฟุ้ง จึงได้ชื่อว่าเป็น night blooming jasmine พอถึงเช้าก็ร่วงหล่น ปกติออกดอกช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายน แต่หากมีฝนและได้รับการตัดแต่งดูแลดีก็ออกดอกได้ตลอดปี เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ทางตอนกลางของประเทศอินเดีย ชาวฮินดูใช้ดอกไม้นี้บูชาเทพ คนไทยถือว่ากรรณิการ์เป็นไม้มงคลและมักนำดอกมาถวายพระ นิยมปลูกไว้ทางทิศตะวันออกและทิศใต้ของบ้าน เชื่อว่าจะนำความเจริญรุ่งเรืองและความสุขมาสู่ผู้อยู่อาศัย สรรพคุณของกรรณิการ์ เช่น ใบใช้เป็นยาบำรุงน้ำดี ช่วยเจริญอาหาร แก้ไข้ แก้ปวด รากใช้บำรุงกำลัง บำรุงผิว แก้ผมหงอก ดอกใช้แก้ไข้และลมวิงเวียน ฯลฯ นอกจากนี้ตรงหลอดดอกที่เป็นสีส้ม สตรีชาววังสมัยโบราณนิยมนำมาตากแห้งใช้ย้อมสีผ้าห่มกาย

NIGHT BLOOMING JASMINE

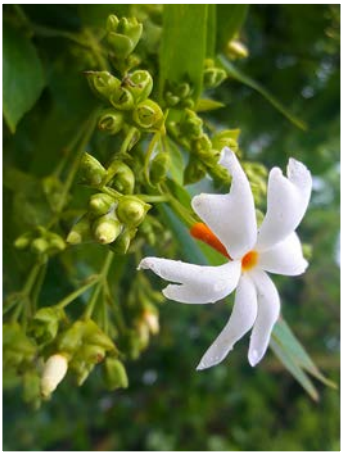

YLANG-YLANG

กระดังงาไทย

*กระดังงา*จำปาเทศ
เหมือนเสด็จแดนสวรรค์
อินทราและเทวัญ
ทุกช่อชั้นมาชื่นชม

กาพย์เห่เรือ บทเห่ชมดอกไม้–นายฉันท์ ขำวิไล

กระดังงา เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่ ออกดอกเป็นช่อ แต่ละช่อมี 3-6 ดอก แรก ๆ ดอกเป็นสีเขียว เมื่อแก่จัดจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง มีกลิ่นหอม ออกดอกตลอดปี โบราณเชื่อว่าหากปลูกกระดังงาไว้ในบ้าน ลูกหลานจะมีชื่อเสียง มีเสน่ห์เป็นที่รักใคร่ มีคนนับหน้าถือตา นิยมปลูกไว้ทางทิศตะวันออกของตัวบ้านให้ได้รับแสงอาทิตย์เพื่อเป็นสิริมงคล สำนวนไทยที่ว่า “กระดังงาลนไฟ” ทำให้คนส่วนใหญ่ได้รู้จักคุณสมบัติที่โดดเด่นของดอกกระดังงาว่า เมื่อนำมาลนไฟแล้วจะให้กลิ่นหอมเป็นพิเศษ ในดอกกระดังงามีน้ำมันหอมระเหย ylang ylang oil ซึ่งมีฤทธิ์ลดความดันโลหิตสูง ต้านเชื้อรา ต้านเชื้อแบคทีเรีย ไล่แมลง คนสมัยก่อนมักใช้ดอกกระดังงาอบกลิ่นขนมไทย โดยนำดอกแก่จัดสด ๆ มาลนเปลวไฟจากเทียนให้ต่อมน้ำหอมในกลีบดอกแตกเพื่อได้กลิ่นหอมมากกว่าปกติ แล้วนำมาเสียบไม้ลอยน้ำในภาชนะปิดสนิท 1 คืน จากนั้นก็นำน้ำไปคั้นกะทิหรือทำน้ำเชื่อม สรรพคุณอื่นของกระดังงา เช่น เปลือกต้นและกิ่งก้านใช้เป็นยาขับปัสสาวะ แก้ท้องเสีย ฯลฯ ดอกใช้ปรุงยาหอมแก้ลมอ่อนเพลีย บำรุงโลหิต บำรุงธาตุ

กระทิง

ยูงยางกร่างไกรใบหนา พิลังกาสา
กาหลงแลชงฆ์โคขิง
โกงกางต้นลางตะลิงปลิง ล้วนเหล่าลางลิง
มะปริง*กระทิง*ทองหลาง

พรรณพฤกษา–พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

กระทิง เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่ ออกดอกเป็นช่อสั้นที่ซอกใบบริเวณปลายกิ่ง มีดอกย่อยกลีบดอกสีขาว เกสรเพศผู้สีเหลืองสวยส่งกลิ่นหอมอ่อน ๆ ตลอดวัน ยิ่งวันไหนอากาศเย็นกลิ่นหอมจะยิ่งชัดเจนมาก มักออกดอกช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม นิยมปลูกเพื่อให้ร่มเงา แต่เนื่องจากเป็นต้นไม้ที่มีระบบรากแข็งแรงมากจึงไม่ควรปลูกใกล้อาคารเพราะอาจทำความเสียหายให้อาคาร อย่างไรก็ตามสามารถปลูกเป็นไม้กระถางได้ เชื่อกันว่าหากปลูกต้นกระทิงไว้ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จะช่วยป้องกันสิ่งไม่ดีไม่ให้เข้ามากล้ำกรายในบ้าน สรรพคุณทางสมุนไพรของกระทิง เช่น ดอกใช้ปรุงเป็นยาหอมบำรุงหัวใจ เมล็ดมีน้ำมันใช้ทาถูนวดแก้ปวดข้อหรือเคล็ดบวม ใบใช้ผสมน้ำสะอาดล้างตา นอกจากนี้ ด้วยลายไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ จึงนิยมใช้ไม้กระทิงในการก่อสร้าง ทำเครื่องเรือนและกระดูกงูเรือ แต่ต้องระวังยางของต้นเพราะมีฤทธิ์ทำให้อาเจียน เป็นยาถ่าย ยาระบายอย่างรุนแรง

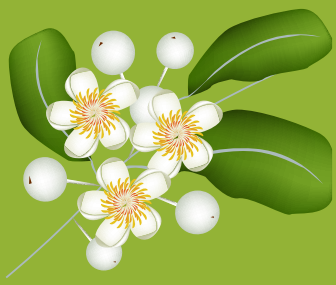

ALEXANDRIAN LAUREL

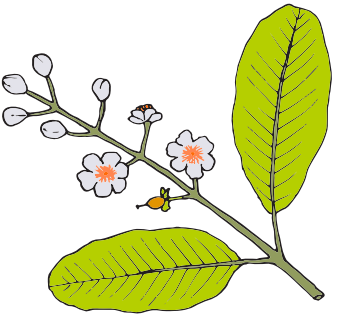

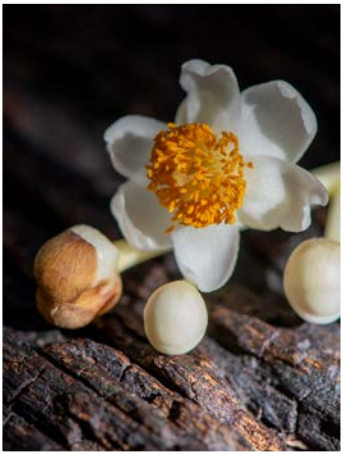

MITREPHORA

กลาย

กลาย มีชื่อเรียกอื่น ๆ ว่า กล้วยค่าง มหาพรหม ลำดวนเหลือง เป็นพรรณไม้หอมวงศ์เดียวกับกระดังงา เป็นไม้พุ่มโปร่งขนาดเล็ก ออกดอกเดี่ยว ๆ ตรงข้ามใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกเป็นสีเหลืองนวล พอใกล้โรยจะเปลี่ยนเป็นสีเข้มและกลิ่นหอมแรงขึ้นและหอมแรงไปตลอดทั้งวัน มักออกดอกในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนกรกฎาคม เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ทางภาคใต้ของไทย และยังพบการกระจายพันธุ์ในภาคตะวันตกเฉียงใต้ด้วย ต้นกลายเป็นพันธุ์ไม้หอมที่หายากชนิดหนึ่ง บางคนจึงปลูกไว้เพื่อการสะสม แต่การซื้อหามาปลูกก็มีข้อควรระวังเพราะต้นกลายจะมีดอกหอมเพียงบางต้น ดังนั้นหากเลือกผิด เมื่อปลูกไปแล้วอาจพบว่าแม้มีดอกเต็มต้นแต่ไม่มีกลิ่นเลยก็ได้ ต้นกลายเป็นไม้มงคลชนิดหนึ่ง นิยมปลูกเพื่อเสริมส่งบารมี เสริมความร่ำรวยมั่งคั่ง มีสรรพคุณทางยา เช่น เปลือกเนื้อไม้ใช้เป็นยาขับมุตกิด (ระดูขาว) ขับเลือดร้ายในเรือนไฟหลังสตรีคลอดบุตร

กันเกรา

แล้วลดเลี้ยวเที่ยวไปบันไดอิฐ
ต่างเพลินพิศเพิงผารุกขาเขา
จิกจันทน์แจงแทงทวยกรวย***กันเกรา***
โมกข์แมงเม่าไม้งอกซอกศิลา

นิราศเมืองเพ็ชร–สุนทรภู่

กันเกรา เป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่ ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบ แต่ละช่อมี 15-25 ดอก เมื่อเริ่มบานเป็นสีขาว พอบานเต็มที่จะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมส้ม ปกติดอกกันเกราจะบานสะพรั่งและส่งกลิ่นหอมหวานในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน ต้นกันเกรามีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไปตามท้องถิ่น ภาคกลางเรียก กันเกรา ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรียก มันปลา ภาคใต้เรียก ตำแสง หรือตำเสา นิยมปลูกไว้ทางทิศตะวันออก เชื่อว่าจะช่วยปกป้องคุ้มภัย เนื่องจากชื่อ “กันเกรา” หมายถึง กันสิ่งชั่วร้ายทั้งหลายไม่ให้มาทำอันตราย ส่วนชื่อ “ตำเสา” ก็เป็นมงคลแก่เสาบ้านไม่ให้ปลวก มอด หรือแมลงมาเจาะกิน กันเกราจัดเป็นไม้มงคล นิยมนำมาใช้ในพิธีกรรมเวลาก่อสร้างบ้านเรือนเพื่อเป็นสิริมงคล มีสรรพคุณทางยาคือ ใบและแก่นใช้แก้ไข้จับสั่น บรรเทาอาการไอ ช่วยรักษาผิวหนังพุพอง ปวดแสบปวดร้อนตามผิวหนังและร่างกาย บำรุงธาตุ ฯลฯ

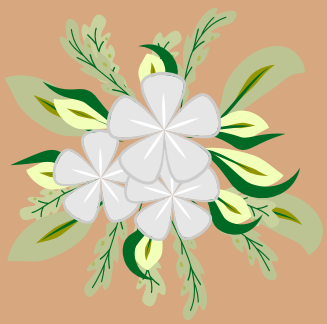

TEMBUSU

ANDAMAN SATINWOOD

แก้ว

***ดอกแก้ว*สีขาวผ่อง**
ไม่เหมือนน้องต้องติดใจ
ขาวเหลืองเรืองเรื่อใส
ในแหล่งหล้าหาไหนทัน

กาพย์เห่เรือ บทแห่ชมสวน–พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

แก้ว เป็นไม้พุ่มกึ่งต้นขนาดเล็กถึงกลาง ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบ ดอกสีขาวมี 5 กลีบ ดอกร่วงง่าย ออกดอกตลอดปีและส่งกลิ่นหอมทั้งกลางวันและกลางคืน แก้วจัดเป็นไม้มงคล เพราะชื่อ “แก้ว” หมายถึงสิ่งของมีค่าสูงเช่นดวงแก้ว จึงเชื่อว่าหากปลูกไว้ประจำบ้านจะทำให้คนในบ้านมีจิตใจบริสุทธิ์เหมือนแก้วและเป็นที่รักใคร่ คนไทยจึงนิยมปลูกต้นแก้วไว้ริมรั้วบ้านหรือปลูกในกระถางเป็นไม้ประดับ และมักปลูกไว้ทางทิศตะวันออกเพื่อความเป็นสิริมงคล ฤกษ์ปลูกที่เหมาะคือวันพุธ ด้วยคุณสมบัติของดอกแก้วที่มีสีขาวสะอาดสดใสและส่งกลิ่นหอมไปไกล ชาวพุทธจึงมักใช้ดอกแก้วบูชาพระหรือใช้ในพิธีทางศาสนา สรรพคุณทางยาของแก้ว เช่น ก้านใช้เป็นยาชาระงับปวด แก้แผลปวดแผลฟกช้ำ แก้ปวดฟัน รากหรือใบใช้เป็นยาขับประจำเดือน ดอกใช้เป็นยาแก้ไอ แก้เวียนศีรษะ ช่วยย่อยอาหาร แก้ไขข้ออักเสบ ฯลฯ น้ำมันหอมระเหยจากดอกแก้วใช้ในการผลิตเครื่องสำอาง

แก้วเจ้าจอม

แก้วเจ้าจอม เป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ ออกดอกแบบช่อกระจุกตามปลายกิ่ง 3-4 ดอก เมื่อดอกบานวันแรกเป็นสีฟ้าอมม่วง จากนั้นสีจะซีดลงเป็นสีขาว เกสรสีเหลืองเห็นเด่นชัด กลิ่นหอมอ่อน ๆ เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกาใต้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำต้นพันธุ์มาจากประเทศอินโดนีเซียเมื่อ พ.ศ. 2451 และทรงปลูกไว้ในพระราชอุทยานสวนสุนันทา ปัจจุบันมีเพียงต้นเดียวที่เป็นต้นดั้งเดิมอยู่ด้านหลังเนินพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวี ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แต่ได้มีการเพาะขยายปลูกไว้ตามส่วนต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยด้วย แก้วเจ้าจอมจัดอยู่ในกลุ่มต้นไม้มงคลตามความเชื่อ นิยมปลูกประดับสวนเพื่อความสวยงาม มีสรรพคุณทางยา เช่น ยางไม้ใช้เป็นยาขับเสมหะ ขับปัสสาวะ ขับเหงื่อ แก้ข้ออักเสบ หรือทำเป็นยาอมแก้หลอดลมอักเสบ น้ำคั้นจากใบกินแก้อาการท้องเฟ้อ เปลือกเป็นยาระบาย ผงชาจากดอกเป็นยาบำรุงกำลัง

LIGNUM VITAE

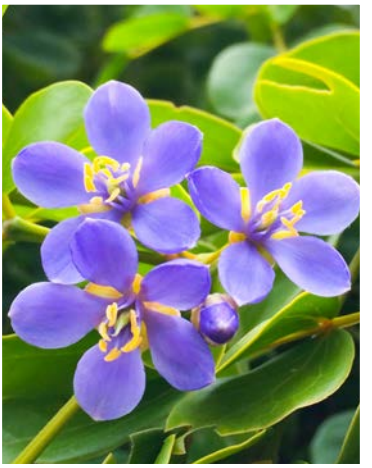

CHAMPAK

จำปา

***จำปา*หนาแน่นเนื่อง**
คลี่กลีบเหลืองเรืองอร่าม
คิดคนึงถึงนงราม
ผิวเหลืองกว่าจำปาทอง

กาพย์เห่เรือ บทเห่ชมไม้–เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร (เจ้าฟ้ากุ้ง)

จำปา เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง ออกดอกตามยอดของกิ่งบริเวณโคนก้านใบ เป็นดอกเดี่ยวสีเหลืองอมส้ม กลีบดอกแข็งยาวเป็นรูปใบหอกซ้อนกัน เวลาบานกลีบใหญ่จะโค้งงอเข้าภายในดอก ไม่บานกระจายออกแบบดอกจำปี มักบานช่วงตีสองถึงตีสาม ให้กลิ่นหอมเย็น เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศอินเดียและพม่า มักปลูกตามสวนดอกไม้หรือวัด เนื่องจากเป็นไม้ปลูกยาก คนโบราณจึงถือว่าจำปาเป็นไม้เสี่ยงทาย ผู้ใดปลูกได้ดอกผลงอกงามดีผู้นั้นจะเจริญรุ่งเรือง จำปายังเป็นดอกไม้ที่ใช้แสดงความรักด้วย เชื่อกันว่าการปลูกจำปาก็เพื่อแสดงความรักต่อผู้อื่นและเพื่อให้มีแต่คนรัก ตามตำราแพทย์แผนไทยใช้จำปารักษาโรคหลายอย่าง เช่น ใบใช้แก้โรคเส้นประสาทพิการ ดอกแก้วิงเวียนอ่อนเพลีย หน้ามืดตาลาย บำรุงหัวใจ กระจายโลหิต น้ำมันกลั่นจากดอกแก้ปวดศีรษะ แก้ตาบวม รากจำปาแห้งและเปลือกของรากแห้งผสมกับกากนมใช้พอกฝี จะเรียกหนองให้ขึ้นเร็ว และระงับความปวดบวมอักเสบจากฝี ฯลฯ

ชมนาด

จรุงกลิ่นมาเลิศล้วน บุหงาหอม ระเหยฤๅ
ชะมะนาดพุทธชาดพยอม ยั่งร้อย
ไป่เพลินเท่าเพลินถนอม พจะนาค นิพนธ์พี่
ยิ่งระจิตยิ่งจิตชะม้อย มิ่งมื้อ กระหือเหิม

โคลงลิลิตมหามกุฎราชคุณานุสรณ์–กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์

ชมนาด เป็นไม้เนื้อแข็งขนาดกลาง นิยมปลูกเป็นไม้ประดับให้เลื้อยไต่คลุมซุ้มให้ร่มเงาได้ดี ออกดอกเป็นช่อกระจุกตามซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมากคล้ายรูประฆังคว่ำ กลีบดอกสีขาว มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ เหมือนกลิ่นข้าวหอมมะลิที่หุงสุกใหม่ผสมใบเตย และจะหอมเป็นพิเศษในช่วงเวลาเย็นจนพลบค่ำ ดอกบานอยู่ได้ 1-2 วันแล้วร่วง มักออกดอกในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในทวีปเอเชียเขตร้อน เชื่อกันว่าบ้านไหนปลูกต้นชมนาดไว้ ผู้อยู่อาศัยจะมีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และมีเคล็ดว่าควรปลูกไว้ทางทิศเหนือ คนสมัยก่อนนิยมนำดอกชมนาดมาอบน้ำทำข้าวแช่ แป้งร่ำ และเครื่องหอม ส่วนในทางสมุนไพร ชมนาดมีน้ำยางสีขาวที่ข้นเหนียวซึ่งนำไปใช้เป็นยารักษาบาดแผลภายนอก ทำเป็นยากระตุ้นกล้ามเนื้อลาย เพิ่มความดันโลหิต กระตุ้นมดลูก ทำเป็นยาถ่ายอย่างแรง หรือทำให้อาเจียนเพื่อช่วยถ่ายน้ำเหลืองได้

BREAD FLOWER

DESERT ROSE

ชวนชม

พระโฉมยงทรงเก็บกุหลาบเทศ
ประทานองค์อัคเรศจินตะหรา
ทำเทียมเลียมลอดสอดคว้า
กัลยาปัดกรค้อนคม
พระทรงสอยสร้อยฟ้าสาระภี
ให้มาหยารัศมีแซมผม
เลือกเก็บดอกลำดวน*ชวนชม*
ใส่ผ้าห่มให้สการะวาตี

อิเหนา–พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ชวนชม เป็นต้นไม้ขนาดเล็ก แต่ละชนิดมีดอกที่สีสันสวยงาม ออกดอกแบบช่อที่ปลายกิ่ง ทยอยบานครั้งละ 3-4 ดอก กลิ่นหอมอ่อน ๆ ออกดอกตลอดปี ชอบอยู่แดดจัด ทนต่อสภาพแห้งแล้งดีมากจนได้รับสมญาว่า “กุหลาบทะเลทราย” เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในทะเลทรายที่แอฟริกาใต้ คาบสมุทรอาหรับ และเกาะโซโคตรา ถูกนำเข้ามาปลูกในเมืองไทยนานกว่าร้อยปีแล้ว ด้วยชื่อ “ชวนชม” ที่ไพเราะเป็นมงคล จึงเชื่อว่าบ้านที่ปลูกต้นไม้นี้จะเป็นที่นิยมชมชอบและมีผู้เมตตา โดยทั่วไปนิยมปลูกในกระถางเพราะขนาดต้นไม่ใหญ่ สามารถปลูกเป็นบอนไซได้ ข้อควรระวังคือทั้งต้นและดอกชวนชมมีสารที่เป็นพิษตรงน้ำยางสีขาว ถ้าโดนตัวจะทำให้ผิวหนังอักเสบเป็นผื่นแดง ต้องใช้น้ำสะอาดล้างหลาย ๆ ครั้งให้ออกให้หมด สำหรับประโยชน์ด้านการแพทย์ ดอกชวนชมมีสรรพคุณใช้แก้พิษไข้ แก้ไอ ขับเสมหะ แก้ท้องเสีย แก้ปวดท้อง แก้โรคหวัด แก้โรคตาอักเสบ ฯลฯ

บุนนาค

พิกุล*บุนนาค*บาน
กลิ่นหอมหวานซ่านขจร
แม้นนุชสุดสายสมร
เห็นจะวอนอ้อนพี่ชาย

กาพย์เห่เรือ บทเห่ชมไม้–เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร (เจ้าฟ้ากุ้ง)

บุนนาค เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ออกดอกระหว่างช่วงฤดูร้อนถึงฤดูฝน ลักษณะเป็นดอกเดี่ยวหรือเป็นกระจุกตามซอกใบและปลายกิ่ง ดอกสีขาวนวลจนถึงสีเหลืองจาง ๆ เมื่อบานเต็มที่กลีบจะแผ่กว้างออก กลิ่นหอมมากและส่งกลิ่นหอมตลอดทั้งวัน บุนนาคเป็นพืชดั้งเดิมของไทย พบในป่าชื้นตั้งแต่ภาคเหนือไปถึงภาคใต้ เป็นพรรณไม้ที่คนไทยคุ้นเคยและนิยมปลูกมานานจนถึงปัจจุบัน เป็นไม้มงคลที่มีกล่าวถึงในพุทธประวัติ คนสมัยก่อนเชื่อว่าบ้านใดปลูกต้นบุนนาคไว้จะทำให้เป็นผู้มีความประเสริฐและมีบุญ ยังเชื่อกันว่าช่วยป้องกันภัยอันตรายด้วย เพราะใบของบุนนาคใช้รักษาพิษสัตว์ต่าง ๆ ได้ เช่น พิษงู ในตำรายาไทยกล่าวว่า ดอกบุนนาคใช้เป็นยาฝาดสมาน บำรุงธาตุ แก้วิงเวียน บำรุงโลหิต บำรุงหัวใจให้แช่มชื่น แก้ร้อนในกระสับกระส่าย กลิ่นหอมใช้อบเครื่องหอม ใช้แต่งกลิ่น เข้าเครื่องยาเป็นยาฝาดสมาน บำรุงธาตุ แก้ไอ แก้ไข้ เป็นต้น

CEYLON IRONWOOD

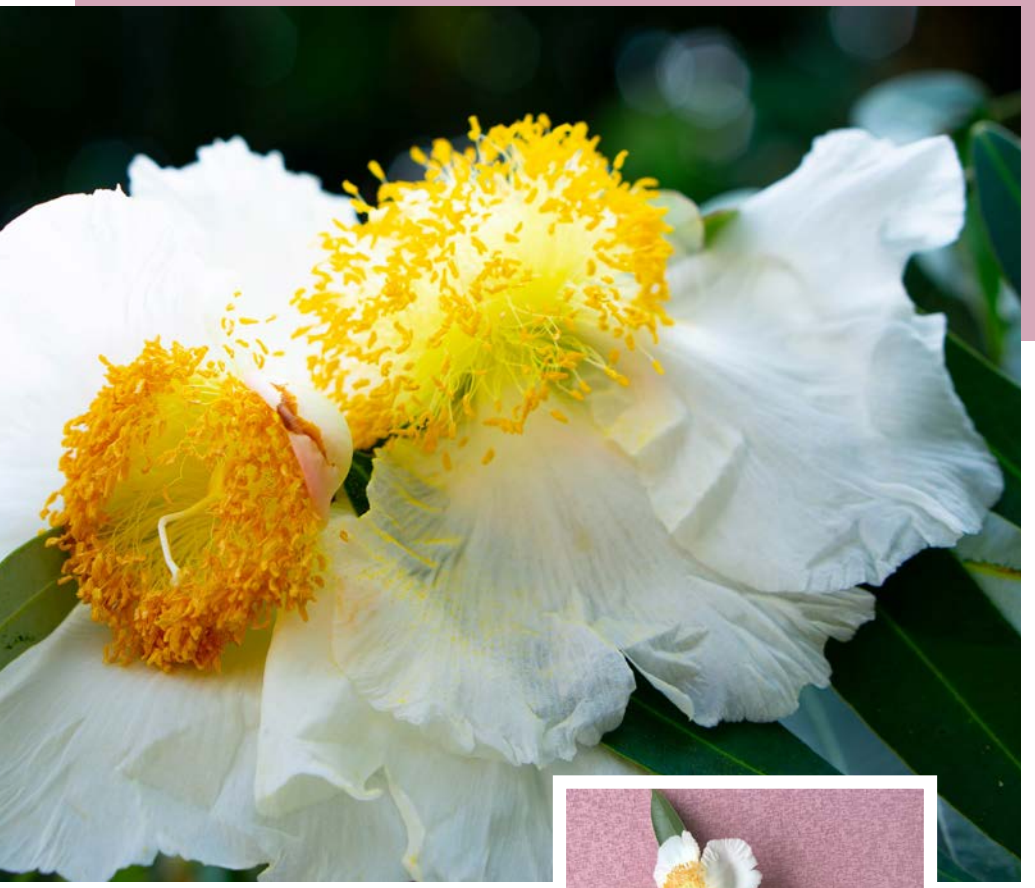

FLORIDA FIDDLEWOOD

บุหงาส่าหรี

บุหงาส่าหรี หรือบุหงาบาหลีเป็นพันธุ์ไม้ขนาดเล็ก ออกดอกเป็นช่อสีขาวตามซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยมีขนาดเล็ก ส่งกลิ่นหอมแรงในช่วงกลางคืนจนถึงรุ่งขึ้นเวลาสาย ๆ ออกดอกได้ตลอดปี เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเกาะบาร์เบโดส มีความเชื่อว่าหากบ้านใดปลูกต้นบุหงาส่าหรีไว้ในรั้วบ้าน จะช่วยส่งเสริมให้คนในบ้านมีความสุขความเจริญ คนในบ้านรักใคร่สามัคคี ลดการทะเลาะเบาะแว้ง เพราะกลิ่นหอมจะช่วยให้ใจเย็นและมีสติมากขึ้น ตำแหน่งที่ปลูกบุหงาส่าหรีควรเป็นจุดที่ได้รับแสงแดดตลอดวันเพื่อการแตกพุ่มและออกดอกสวยงาม และควรปลูกในทิศตะวันออกหรือทิศเหนือของตัวบ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล ประโยชน์อื่น ๆ ของบุหงาส่าหรีอยู่ที่ดอก ซึ่งนิยมใช้ดอกสดมาอบร่ำผ้าให้หอม หรือสกัดเอาน้ำมันหอมระเหยเพื่อใช้เป็นส่วนผสมในน้ำอบน้ำปรุงต่าง ๆ ส่วนดอกแห้งก็นำมาปนรวมกับดอกไม้ชนิดอื่นเพื่อทำเป็นถุงหอมได้

ประยงค์

ประยงค์ทรงพวงห้อย
ระย้าย้อยห้อยพวงกรอง
เหมือนอุบะนวลลออง
เจ้าแขวนไว้ให้เรียมชม

กาพย์เห่เรือ บทเห่ชมไม้–เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร (เจ้าฟ้ากุ้ง)

ประยงค์ เป็นไม้พุ่มยืนต้นขนาดเล็ก ขึ้นได้ดีในทุกสภาพดินฟ้าอากาศ แต่ถ้าได้แดดทั้งวันทรงพุ่มต้นจะสวยงาม ออกดอกตลอดปี ลักษณะดอกเล็ก ๆ สีเหลืองเป็นช่อดูน่ารักและส่งกลิ่นหอมตลอดวัน เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยและแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประยงค์จัดเป็นไม้มงคล เชื่อว่าหากปลูกไว้จะช่วยส่งเสริมความมั่นคงยั่งยืนให้ชีวิต ช่วยคุ้มครองให้แคล้วคลาดจากภัยอันตราย และช่วยเสริมดวงทางคงกระพันชาตรี ฤกษ์ปลูกที่ดีคือวันเสาร์ และควรปลูกไว้ทางทิศตะวันตกของบ้าน สรรพคุณอื่น ๆ ของประยงค์ เช่น รากใช้แก้เลือดแก้กำเดา ทำให้อาเจียน ถอนพิษเบื่อเมา ช่วยเจริญอาหาร แก้ไข้ ใบใช้แก้ฟกช้ำ รักษาฝีหนอง ใช้ในสตรีที่มีประจำเดือนมากผิดปกติ ดอกแก้ร้อนดับกระหาย แก้เวียนศีรษะ ทำให้หูตาสว่าง ลดการอึดอัดแน่นหน้าอก และดอกประยงค์แห้งยังนำมาใช้อบเสื้อผ้าให้มีกลิ่นหอม หรือแต่งกลิ่นใบชาได้เช่นเดียวกับดอกมะลิด้วย

CHINESE RICE FLOWER

INDIAN CORK TREE

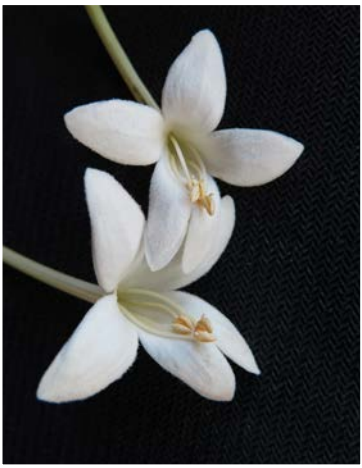

ปีบ

พอเข้าป่าพาใจให้ชื่น
หอมรื่นดอกดวงพวงบุปผา
สาวหยุดพุดจีบ*ปีบ*จำปา
กรรณิการ์มหาหงส์ชงโค

อิเหนา–พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ปีบ หรือกาซะลองในภาษาเหนือ เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ออกดอกเป็นดอกช่อ กลีบดอกสีขาวเชื่อมกันเป็นหลอด ปลายบานเป็นรูปแตร ส่งกลิ่นหอมมาก มักออกดอกประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนพฤษภาคม ต้นปีบเป็นไม้ดอกหอมที่คนไทยรู้จักดีมาแต่โบราณ ตามความเชื่อเรื่องไม้มงคลกล่าวว่า บ้านใดปลูกต้นปีบไว้จะทำให้เก็บรักษาทรัพย์สินได้มากและมีชื่อเสียงโด่งดัง ทิศมงคลสำหรับปลูกต้นปีบควรปลูกไว้ทางทิศตะวันตกและฤกษ์ดีควรปลูกในวันเสาร์ ตำรายาไทยใช้ปีบในการรักษาโรคหลายชนิด เช่น รากใช้บำรุงปอด รักษาวัณโรค อาการหอบหืด ดอกใช้รักษาบรรเทาอาการหอบหืด ไซนัสอักเสบ เพิ่มการหลั่งน้ำดี ดอกปีบแห้งใช้ผสมยาสูบมวนเป็นบุหรี่สำหรับสูบสูดเพื่อช่วยรักษาอาการหอบหืด ใบใช้มวนบุหรี่สูบแทนฝิ่น ขยายหลอดลม รักษาอาการหอบหืด ดอกปีบที่หอมจัดหากตากแห้งแล้วนำมาชงเป็นชาดอกปีบดื่มได้ชื่นใจดี ส่วนเปลือกของลำต้นใช้ทำจุกก๊อก (เป็นที่มาของชื่อ Indian Cork Tree) เนื้อไม้อ่อนมีสีเหลืองอ่อนใช้ทำเครื่องเรือนและเครื่องตกแต่งบ้าน

พุดซ้อน

เจ้าโมรากรีดเล็บเก็บจำปี
ให้ประภาวดีศรีสมร
เจ้าวิเชียรเก็บกระถินกลิ่นขจร
กับ*พุดซ้อน*ตามส่งให้จงกล

พระอภัยมณี–สุนทรภู่

พุดซ้อน จัดเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก ทรงพุ่มกลมค่อนข้างหนาทึบ ออกดอกสีขาวเป็นดอกเดี่ยวที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบดอกซ้อนหลายชั้นบิดเวียนเป็นเกลียว ดอกจะบานอยู่ได้สัก 2 วัน จากนั้นจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองแล้วโรยราไป พุดซ้อนออกดอกได้ทั้งปี แต่จะมีดอกมากเป็นพิเศษในช่วงฤดูฝนและฤดูหนาว ดอกพุดซ้อนส่งกลิ่นหอมอ่อน ๆ ในช่วงกลางวัน และกลิ่นหอมจะแรงขึ้นในช่วงกลางคืน เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศจีน จัดเป็นไม้มงคลชนิดหนึ่ง เชื่อว่าถ้าปลูกไว้ในบ้านจะนำความสมบูรณ์แข็งแรงทำให้คนในบ้านสุขภาพดี ทิศปลูกที่จะช่วยเสริมมงคลคือทิศตะวันออกเฉียงใต้ โดยทั่วไปนิยมปลูกเป็นไม้ประดับ ดอกพุดที่มีกลิ่นหอมนอกจากตัดมาปักแจกันบูชาพระแล้ว ยังนำมาสกัดทำน้ำมันหอมระเหย ใช้แต่งกลิ่นเครื่องสำอาง หรือนำมาคั้นน้ำใช้ทาช่วยรักษาโรคผิวหนังได้ ส่วนสรรพคุณทางยาอื่น ๆ เช่น รากใช้แก้ไข้ ใบนำมาตำพอกแก้อาการปวดศีรษะ เมล็ดนำมาบดใช้แต่งสีอาหาร

GARDEN GARDENIA

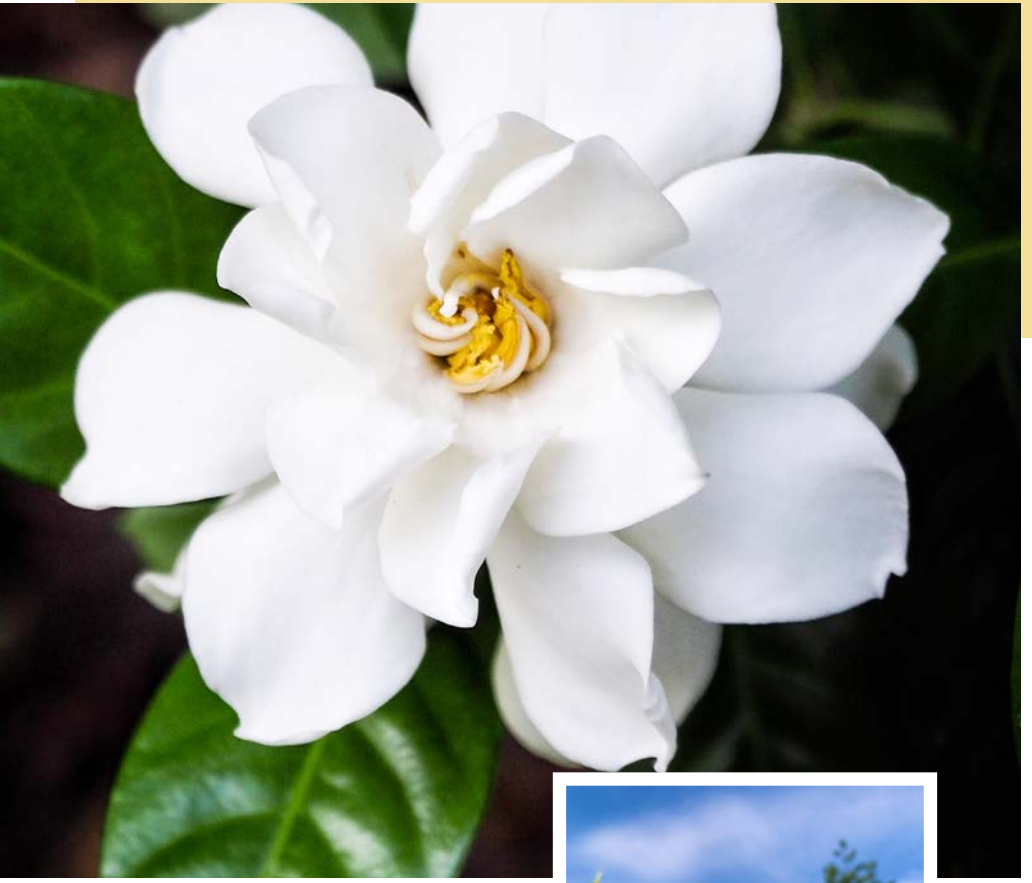

happiness Special

GIANT PINWHEEL FLOWER

พุดเศรษฐีสยาม

ต้นพุดเศรษฐีสยาม เป็นพรรณไม้พุ่มแน่นทึบ ออกดอกเดี่ยวสีขาวใกล้ ๆ ปลายยอด โคนกลีบสีเหลืองเชื่อมติดกันเป็นหลอด ตอนปลายแยกเป็น 5 กลีบบิดเวียนคล้ายกังหัน ส่งกลิ่นหอมอ่อน ๆ ตลอดวัน ดอกจะบานอยู่ได้สัก 2 วันแล้วโรยออกดอกได้ตลอดปี เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศบราซิล ฝรั่งเศส และกายอานา พุดเศรษฐีสยามจัดเป็นไม้มงคลชนิดหนึ่ง ซึ่งเห็นแค่ชื่อก็ไม่ต้องสงสัยเลยว่าทำไมใคร ๆ ก็อยากปลูกต้นไม้ชนิดนี้ เชื่อกันว่าบ้านไหนปลูกไว้จะช่วยพัดเงินพัดทองเข้าบ้านแบบไหลมาเทมาไม่ขาดสาย ด้วยลักษณะดอกสีขาวที่ดูเหมือนกังหันจึงพร้อมจะพัดแต่สิ่งดี ๆ ที่ให้คุณเข้ามาหา นอกจากปลูกไว้เป็นไม้ประดับแล้ว ต้นพุดเศรษฐีสยามยังเป็นดอกไม้ที่มีความโดดเด่นเรื่องกลิ่นที่หอมคล้ายกับน้ำหอม และมีคุณสมบัติในการช่วยผ่อนคลาย ดังนั้นใครที่กำลังรู้สึกเครียดอยู่ หากได้กลิ่นก็จะช่วยให้จิตใจสงบลงได้

มหาหงส์

ประยงค์แย้มแกมสุกรมนมสวรรค์
มะลิวัลย์มะลิลาแก้วกาหลง
ทั้งคัดเค้ากฤษณาจำปาดง
มหาหงส์หางนกยูงฟุ้งขจร

พระอภัยมณี–สุนทรภู่

มหาหงส์ เป็นไม้ล้มลุก มีเหง้าใต้ดิน เป็นพันธุ์ไม้พวกเดียวกับขิง ข่า และขมิ้น ออกดอกเป็นช่อตรงปลายยอด ช่อละ 3-6 ดอก ดอกสีขาวส่งกลิ่นหอมเย็นจรุงใจ ออกดอกได้ทั้งปี เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในทวีปเอเชีย บริเวณเอเชียใต้แถบประเทศอินเดียและประเทศเนปาล ต่อมาได้มีการกระจายพันธุ์ไปยังบริเวณเขตร้อนต่าง ๆ สำหรับประเทศไทยไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่ามีการนำเข้ามาปลูกครั้งแรกเมื่อใด แต่ปัจจุบันสามารถพบมหาหงส์ได้ทั่วทุกภาคของประเทศตามชายป่าใกล้ลำธารหรือพื้นที่ที่มีความชื้นสูง เชื่อกันว่ามหาหงส์เป็นไม้มงคลทางเมตตามหานิยม ตามตำราว่านบอกว่าหากปลูกไว้ในบ้านเรือนจะเป็นสิริมงคลอย่างสูง มีสรรพคุณทางสมุนไพรมาก เหง้านำมาตากแห้งบดให้ละเอียด ผสมกับน้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอน กินแก้กระษัย (ชื่อโรคตามตำราแพทย์แผนโบราณว่าทำให้ร่างกายทรุดโทรม มีอาการผอมแห้งตัวเหลืองเท้าเย็น) บำรุงกำลัง บำรุงไต น้ำมันจากเหง้าสดใช้ฆ่าแมลงได้ ดอกนำมาสกัดกลิ่นเพื่อใช้เป็นส่วนผสมของเครื่องสำอาง

WHITE GINGER

ARABIAN JASMINE

happiness Special

มะลิซ้อน

พิกุลแก้วจำปาปีบประยงค์
มหาหงส์ทรงทิพเกสร
สารภีคลายคลี่ผกากร
มะลิซ้อนกุหลาบตลบมา

อุณรุท-พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

มะลิ เป็นไม้ดอกหอมที่พบเห็นได้ทั่วไปและมีหลากหลายสายพันธุ์ มะลิซ้อนเป็นสายพันธุ์หนึ่งที่นิยมปลูกกันมากในประเทศไทย และเป็นชนิดที่มีกลิ่นหอมแรงที่สุด ลักษณะต้นเป็นไม้พุ่มขนาดเล็กถึงกลาง ดอกสีขาว มีกลีบดอกซ้อนกันมากกว่า 5 ชั้น แต่ละชั้นมีกลีบดอก 10 กลีบขึ้นไป ออกดอกเยอะและบ่อยตลอดปี ส่งกลิ่นหอมตลอดวัน มะลิซ้อนมีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศแถบเอเชีย ตามความเชื่อเรื่องไม้มงคล ดอกมะลิเป็นตัวแทนของจิตใจที่บริสุทธิ์ ชาวฮินดูใช้บูชาพระนารายณ์ ชาวพุทธนิยมนำมาบูชาพระ มะลิซ้อนเป็นสัญลักษณ์วันแม่ของไทย ซึ่งมีความหมายถึงความรักอันบริสุทธิ์ของแม่ เคล็ดมงคลในการปลูกมะลิคือปลูกไว้ทางทิศตะวันออก ทิศเหนือ หรือทิศตะวันตกเฉียงใต้ และควรปลูกในวันพุธ สรรพคุณของมะลิซ้อน เช่น ใบใช้รักษาแผลฝีพุพอง แก้ไข้ ขับน้ำนม รากใช้แก้ร้อนใน เสียดท้อง รักษาหลอดลมอักเสบ ขับประจำเดือน ดอกมะลินำมาสกัดทำน้ำมันหอมระเหย ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย ลดความเครียด ส่วนดอกมะลิแก่นำมาใช้เป็นส่วนผสมยาหอม แก้หืดหอบ และบำรุงหัวใจ

โมกราชินี

นางนวลจับต้นอินทนิล
นกกระทาจับกระถินขันก้อง
เค้าโมงจับ***โมก***เมียงมอง
แก้วจับเกดร้องริมทาง

รามเกียรติ์–พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

โมกราชินี เป็นพรรณไม้ชนิดใหม่ของโลก พบครั้งแรกโดยผู้เชี่ยวชาญจากกรมป่าไม้ ระหว่างโครงการสำรวจพรรณพฤกษชาติภูเขาหินปูน ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 เป็นไม้พุ่มลักษณะดอกสีขาวขนาดเล็กสวยงาม รูปร่างคล้ายดอกโมกป่า กลิ่นหอมสดชื่น ให้กลิ่นหอมมากในช่วงเช้าและเย็น จัดเป็นพรรณไม้ถิ่นเดียว พบเฉพาะในประเทศไทย มีสถานภาพเป็นพรรณไม้หายากและใกล้สูญพันธุ์ สมควรอนุรักษ์และนำมาปลูกขยายพันธุ์ต่อไป กรมป่าไม้จึงขอพระราชทานพระราชานุญาตให้ชื่อพรรณไม้นี้ตามพระนามของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ว่า “Wrightia sirikitiae Mid.& Santisuk” เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณที่ทรงสนับสนุนด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เป็นไม้มงคลตามความเชื่อว่าบ้านใดปลูกต้นโมกจะส่งผลให้ผู้อยู่อาศัยมีความสุขและเบิกบาน ฤกษ์ดีในการปลูกต้นโมกควรปลูกในวันเสาร์และปลูกไว้ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ด้วยคุณสมบัติกลิ่นหอมพิเศษของโมกราชินี จึงมีการนำดอกมาสกัดสารหอมซึ่งจากการวิจัยพบว่า ผู้ที่ได้กลิ่นดอกไม้ชนิดนี้จะรู้สึกสดชื่นผ่อนคลาย และหัวน้ำหอมที่ผลิตได้นั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตน้ำหอมและเครื่องสำอางด้วย

WRIGHTIA SIRIKITIAE

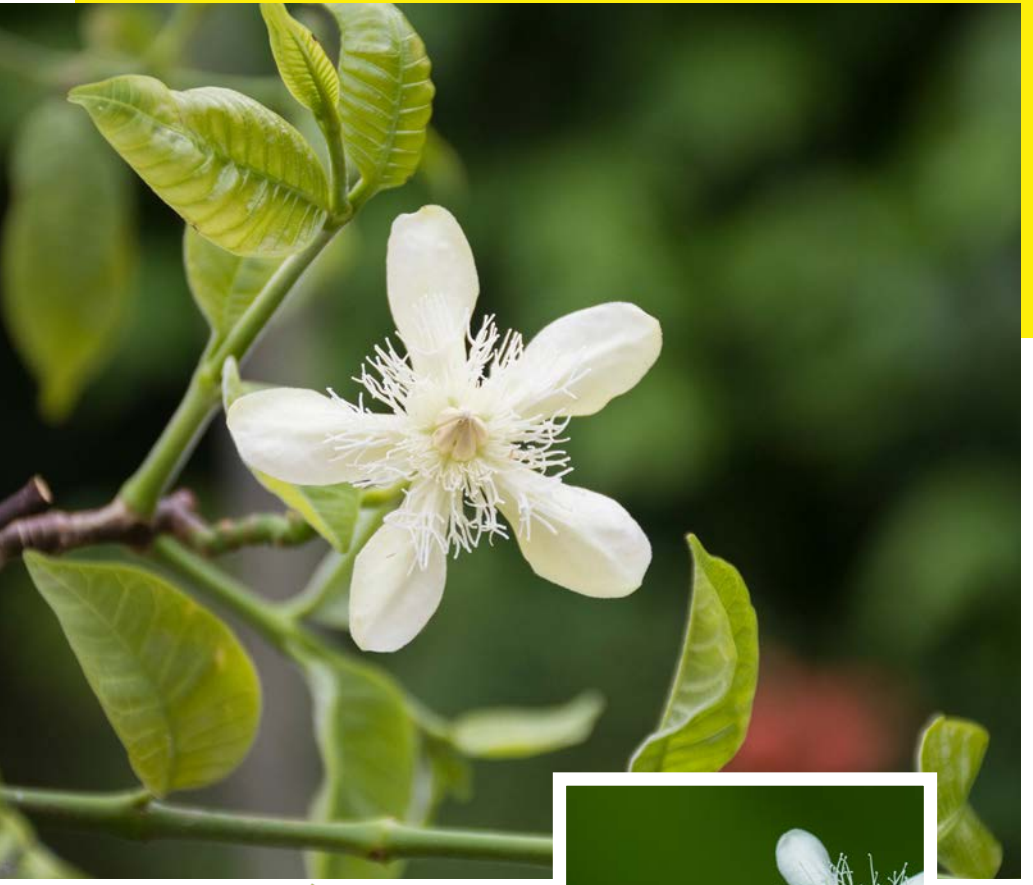

BUTTERFLY BUSH

ราชาวดี

ราชาวดี เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก เป็นพรรณไม้ที่ปลูกง่าย ไม่ค่อยมีโรคและแมลงรบกวน หากปลูกไว้กลางแจ้งโดนแดดจัด จะออกดอกได้ดี ดอกจะออกเป็นช่อตามซอกใบ ลักษณะเป็นพวงดอกไม้สีขาวคล้ายหางกระรอก และทยอยบานตั้งแต่โคนถึงปลายช่อดอกใช้เวลา 7-10 วัน ส่งกลิ่นหอมแรงตลอดวัน โดยเฉพาะช่วงเวลาดึก ดอกจะบานวันเดียวแล้วโรย ต้นราชาวดีออกดอกเป็นระยะ ๆ ตลอดปี และต้องคอยตัดแต่งกิ่งทุกครั้งหลังการออกดอกเพื่อให้ได้ทรงพุ่มที่ต้องการ คนที่แพ้เกสรดอกไม้หรือฝุ่นละอองไม่ควรปลูกเพราะเกสรของดอกราชาวดีอาจทำให้เกิดอาการแพ้ ไอ จาม และคันตามผิวหนังได้ ราชาวดีเป็นไม้ชื่อดีมีมงคล เชื่อกันว่าบ้านใดที่ปลูกไว้ ผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านจะเป็นผู้มีจิตใจเปี่ยมด้วยความต้องการสั่งสมคุณงามความดี เคล็ดมงคลสำหรับการปลูกราชาวดีคือตำแหน่งทิศเหนือหรือทิศตะวันออก และควรปลูกในวันพุธ สรรพคุณทางยาของราชาวดีคือ นำทั้งต้นมาต้มน้ำอาบจะช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และบรรเทาความระคายเคืองผิวหนังจากผื่นแพ้ได้

สร้อยฟ้า

พระทรงสอย*สร้อยฟ้า*สาระภี
ให้มาหยารัศมีแซมผม
เลือกเก็บดอกลำดวนชวนชม
ใส่ผ้าห่มให้สการะวาตี

อิเหนา–พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

สร้อยฟ้า เป็นไม้เถาเลื้อยเหมือนเสาวรสหรือกะทกรก และรูปทรงดอกก็คล้ายกัน ยอดเลื้อยไปได้ไกลประมาณ 5-10 เมตร ออกดอกเดี่ยวตามซอกใบ ลักษณะดอกทรงกลมห้อยลง สีม่วงขาวสวยงามแปลกตา ดอกสร้อยฟ้าจะบานตอนสาย ๆ พอช่วงเย็นก็หุบ อายุดอกอยู่ไม่นานคือบานแค่วันเดียวแล้วโรยราไป แต่ไม่ต้องรอนานเพราะไม่กี่วันก็จะแตกดอกตูมออกมาให้ชื่นชมอีก ส่งกลิ่นหอมอวลทั้งวัน ต้นสร้อยฟ้าออกดอกตลอดปี แต่ดอกจะดกมากพิเศษในช่วงฤดูฝน เป็นต้นไม้ที่ปลูกง่าย ไม่มีแมลงมารบกวน นิยมปลูกประดับไว้ตามแนวรั้วหรือปลูกเป็นซุ้มเพื่อตกแต่งให้ดูสวยงาม เชื่อกันว่าดอกสร้อยฟ้าเป็นสัญลักษณ์แห่งความหวัง ความกล้าหาญ และความรักบริสุทธิ์ จึงมักนำมาใช้ประดับช่อดอกไม้ในงานแต่งงาน สื่อความหมายถึงความรักและความมุ่งมั่นที่จะสร้างครอบครัวใหม่ สรรพคุณอื่น ๆ ของสร้อยฟ้า เช่น ใบใช้ต้มดื่มแก้ปวดท้อง ดอกใช้แต่งกลิ่นอาหารได้

BLUE PASSION FLOWER

HONEYSUCKLE

สายน้ำผึ้ง

สายน้ำผึ้ง เป็นไม้เถาเลื้อย ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบ ช่อละประมาณ 5-15 ดอก ลักษณะดอกเป็นหลอดยาว กลีบดอกเป็นสีขาวก่อนแล้วค่อยเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมส้มสวยงาม ส่งกลิ่นหอมตลบอบอวลในเวลากลางคืน เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศญี่ปุ่นและประเทศจีน ตามความเชื่อไม้มงคลของไทย ดอกสายน้ำผึ้งจะทำให้ผู้อยู่อาศัยในบ้านมีจิตใจที่เป็นสุข เคล็ดมงคลในการปลูกดอกสายน้ำผึ้งคือควรปลูกไว้ทางทิศตะวันตก กลิ่นหอมของดอกสายน้ำผึ้งจะทำให้จิตใจเบิกบาน ช่วยประโลมใจให้คลายเครียด ทำให้รู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย ตามตำรับยาจีนใช้ดอกสายน้ำผึ้งที่ตากแห้งแล้วมาต้มกับสมุนไพรอื่นกรองเอาแต่น้ำดื่มแก้ไข้หวัด แก้ปวดหลัง แก้ความดันโลหิตสูง ส่วนต้นใช้แก้แผลฝีต่าง ๆ แผลเปื่อย โรคผิวหนัง ฯลฯ ปัจจุบันมีการศึกษาพบว่าสารพฤกษเคมีจากดอกสายน้ำผึ้งช่วยปกป้องเซลล์ในระบบประสาทที่เกี่ยวข้องกับโรคพาร์กินสัน และยับยั้งกระบวนการเกิดโรคซึมเศร้าและความวิตกกังวลได้

สายหยุด

สายหยุดหยุดกลิ่นฟุ้ง ยามสาย
สายบ่หยุดเสน่ห์หาย ห่างเศร้า
กี่คืนกี่วันวาย วางเทวษ ราแม่
ถวิลทุกขวบค่ำเช้า หยุดได้ฉันใด

ลิลิตตะเลงพ่าย–สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

สายหยุด เป็นไม้เถาเลื้อยที่ขึ้นเป็นซุ้มใหญ่ เป็นพันธุ์ไม้หอมที่ค่อนข้างอดทนต่อสภาพแวดล้อม ออกดอกเดี่ยวตามซอกใบ กลีบดอกเป็นสีเขียวก่อน เมื่อบานเต็มที่จะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ลักษณะคล้ายดอกกระดังงาไทย แต่กลีบเล็กและแข็งกว่า กลีบกางและโค้งคล้ายก้ามปู ออกดอกดกตลอดปี ส่งกลิ่นหอมแรงมาก ดอกจะหอมตั้งแต่ตอนพลบค่ำถึงรุ่งขึ้นเวลาสาย ๆ ดังโคลงที่หลายคนรู้จัก *"สายหยุดหยุดกลิ่นฟุ้ง ยามสาย"* สายหยุดยิ่งอายุมากยิ่งออกดอกเยอะ และขนาดของดอกจะใหญ่และสีเหลืองเข้มขึ้น มีความเชื่อว่าหากปลูกต้นสายหยุดไว้ในบ้านจะช่วยส่งเสริมฮวงจุ้ยของบ้านให้ดีขึ้น สรรพคุณทางยาของสายหยุด คือ ดอกสดมีน้ำมันหอมระเหยที่ให้กลิ่นหอมเฉพาะตัว ใช้เข้ายาหอมบำรุงหัวใจ ช่วยแก้ลมวิงเวียน ต้นและรากใช้เข้ายาหอมรักษาอาการติดยาเสพติด รากใช้ต้มน้ำดื่มแก้ปวดเมื่อย นอกจากนี้ยังมีข้อมูลว่าสารสกัดแอลกอฮอล์จากใบและต้นสายหยุดใช้ต้านเชื้อไวรัสเอดส์ได้บ้าง และต้านการชักในสัตว์ทดลองได้ดี

DESMOS CHINENSIS

happiness Special

EASTER LILY VINE

หิรัญญิการ์

ดอกเอ๋ยดอก***หิรัญญิการ์***
กลีบทั้งห้าผึ่งผายพรรณลายขาว
รูประฆังสะพรั่งตาสว่างพราว
ดอกนวลขาวเป็นกระเปาะเหมาะกลิ่นเย็น
เถาวัลย์เลื้อยลำใหญ่สมัยหอม
น่าเด็ดดอมดอกขาวสกาวเด่น
หิรัญญิการ์หมายดอกเงินเน้น
เชิญถือเช่นดอกไม้ชาติประหลาดเอยฯ

บทดอกสร้อยในหนังสือไม้หอมเมืองไทย–อาจารย์เรืองอุไร กุศลาสัย

หิรัญญิการ์ ได้ชื่อว่าเป็นราชินีแห่งไม้เลื้อย อยู่ในวงศ์เดียวกับโมก สามารถเลื้อยไปไกลได้ 10-15 เมตร มักพาดพันกับต้นไม้อื่น ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ช่อหนึ่งมีดอกย่อย 5-10 ดอก ทยอยบาน ตอนเป็นดอกตูมมีสีเหลืองอ่อนหรือสีเหลืองปนเขียว เมื่อบานเต็มที่ดอกจะมีขนาดใหญ่สีขาวสะอาด รูปทรงคล้ายถ้วย ปลายดอกบานกว้าง ส่งกลิ่นหอมเย็นตลอดวัน เติบโตได้ดีเมื่อโดนแดดจัด มักออกดอกช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน เป็นไม้ดอกหอมที่มีผู้นิยมปลูกทุกยุคทุกสมัย หิรัญญิการ์จัดเป็นไม้ที่มีนามไพเราะเป็นมงคลเพราะ “หิรัญ” แปลว่าเงิน คำว่า “หิรัญญิการ์” ไม่มีความหมายโดยตรง แต่พอจะตีความได้ว่าหมายถึง ผู้ที่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เป็นเงิน จึงเชื่อว่าบ้านไหนปลูกต้นหิรัญญิการ์ไว้จะทำให้ผู้อยู่อาศัยในบ้านร่ำรวย มีเงินมีทองใช้ สรรพคุณทางยาของหิรัญญิการ์คือ เมล็ดมีรสเมา ใช้เป็นยาบำรุงหัวใจ บำรุงกำลัง แต่ถ้ารับประทานมากเกินไป อาจถึงขั้นทำให้เสียชีวิต

ptt PTTEP GC Thaioil IRPC